

Megjelenik minden vasárnap és csütörtöken.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdátában Kezdi-Vásárhelyt, hova egy lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetésükre még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetésüket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Jogszolgáltatásunk reformja.

Szilágyi miniszter éles látásáról tesz tanúságot, midőn a bírói és ügyészi szervezet oly módosítására gondolt, mely nem a Horváth Boldizsár által alkotott külső keretet bontja meg, hanem felfogva az ő nagy szellemét, erélyes kezekkel ölelte fel az elejtett fonalat s a vérszegénységben sinlődő organizmust erősíti meg. Több táplálékot, több vért beléje, több lesz az étetkedv, több lesz a működés. S különösen az első foku bíróságok megerősítése az, a mi e javaslatnak kiemelkedő pontját képezi. Jó elnököket és jó bírásokat adni az első fórumoknak. S itt Szilágyi miniszter egy szervező tehetség merészségével törte magát keresztül a sablonszerű hierarchikus fogalmakon. Az igazságszolgáltatás súlypontja az

első bíróságokon fekszik; az ügyek ezereiben ez nyújtja az első jogsegélyt, ez az, melylyel a nép, a jogkereső közönség tömege bajainak és sérelmeinek első orvoslását várja. E bíróságok kezében fekszik az első jogszolgáltatási lépések irányítása, a legfontosabb biztosítási intézkedések felett való rendelkezés, ez a bíróság az, mely egyetlen intézkedésével jogot óvhat, jogot ölhet, kényszerhelyzeteket teremthet, ezekkel visszaélhet. Az első bíró egy három soros végzése sokszor fontosabb mint a kuria ívekre terjedő ítélete. Igen helyesen mondja ezért a miniszter, hogy „nem képzelhető annál visszaszább állapot, mintha a jó tapasztalt erők következetesen elvonatnak a törvényszékektől és járásbíróktól, itt pedig kezdők foglalják el helyeiket.“ Gondoskodni kell tehát róla, hogy a jó erők megmaradassanak az első foku bíróságoknál, a mit a miniszteri tervezet akkép vél elérhetőnek, hogy ezek a „kitűnő első foku tapasztalt bírói erők ugyanazon állásukban való megmaradásuk mellett rangban és fizetésben emelkedhessenek.“

A járásbírók hatáskörének kiterjesztése okvetlenül megköveteli ezen bíróság megerősítését. E bíróságok úgy szellemileg, mint anyagilag igen mostohán vannak ellátva. E kérdést a javaslat akképen véli megoldhatónak, hogy megadja a miniszternek azt a jogot, miszerint az albirót kineveztetése alkalomával rendszerint kir. törvényszékhez osztja be, a nélkül, hogy székhelye véglegesen megállapíthatnák. Azt a fiatal tapasztalt bírókat mintegy nevelőbe adja, bizonyos gyámság és a kollégium ellenőrzése alá helyezi. A mai igazságügyi szervezet mellett csak helyeslehetjük e módszert. Ennél jobb iskolát a fiatal

bíróra nézve a mai keretben nem tudnánk találni, nemcsak a jogász oldal, hanem a jellembeli kiképzésre is jó iskola lesz az, midőn az a hevesebb alkatú fiatal bíró megtanulja a mások véleményét is tisztelni, nem fogja magának vindikálni azt a csallhatatlanságot, mely oly sok egyes bírónál a legkirívóbb önkénykedések kuforrása. A járásbírók tehát iskolázott, tapasztalt albirákat fognak kapni.

De aminiszteri javaslat még tovább is megy, midőn megengedi, hogy ugyanazon járásbírókhoz több járásbíró is neveztesse ki. Ez az intézkedés arra van hivatva, hogy ezen fontos első foku bíróságnak állandó erőforrását képezze. Vannak egyének, kik mint egyes bírák kitűnően válnak be, ezeket helyükre elmozdítani, hogy csupán az egyéni ambíció és az egyéni előretörékvés ösztöne és többé-kevésbé jogosult igénye nyerjen ki-elégítést, sehogy sem felel meg az igazságszolgáltatás érdekeinek. Hatalmas tényező lesz ez arra, hogy a jelenleg oly káros egyéni fluktuáció a kir. járásbírókhoz való korlátozassék, hogy az, a bírói működésnél oly anynyira szükséges állandóság és szilárdság jellegével ruháztassék fel.

Jogszolgáltatási szempontból második legfontosabb intézkedése a javaslatnak az, mely vizsgálóbírók kirendelését a miniszternek tartja fenn és ezeket külön 200 frt fizetési pótlékban részesíti. Felismerte a miniszter igazságszolgáltatásunk ezen legégetőbb sebt, s mindjárt megragadja azt az eszközt, mely az e tekintetben nálunk páratlanul álló vizsgálószáson hivatva lesz segíteni. Az egyéni becsület védelme, a büncselekmény megtorolhatása és így a büntető igazságszolgáltatás sarkpontja a vizsgálóbíró kezeiben van

A „Székelyföld“ tárczája.

Apróságok.

Villamos vasutvonalak. Amerikában nem elégszenek meg már azzal, hogy a közuti vasuti vonalakat rendezzék be villamos hajtóerőre, hanem egyes vállalkozó szellemek már a nagyobb vasutvonalokon villamos motorokkal akarják pótolni a gőmozdonyokat. Az „Electrical Engineer“ című folyóiratban John C. Henry rövid párhuzamot von az electromotor és a gőmozdony közt. A lokomotív minden löerő kifejtésére óránként ke-rek tíz kilogramm szenet igényel, holott a legjobb állógépek ennek tizedrészét sem. Sprague J. F., ki az első tekintélyek egyike ezen a téren, nagyobb vasutvonalak tervével foglalkozik. Egy szaktársulat ülésén a jersey city-filadelfiai 144 klm. hosszú villamos vonalat hoz fel gyakorlati példa gyanánt. Ezen a hosszú vonalon a nap 13 órájában a helyi vonatokat kívül 21, átlag 5 kocsi-ból összeállított vonat, vagyis 105 kocsi közlekedik. E helyett — Sprague szerint — minden 15 percben indulhatna egy vonat két-két elektromotor kocsival, tehát az eddiginél jelentékenyen nagyobb sebességgel. A terv megvalósítása, Amerikából érkező hírek szerint, már csak rövid idő kérdése lehet.

Tábori táviratok. Új tábori távirókat talált ki egy Londonban lakó német, ki találmányának

értékesítése végett már alkudozásba lépett több állammal. A találmány több rendbeli, közönséges két, vagy három kerékre erősített részből áll, a melyek a távjelző drótok lerakásakor együtt működnek. Háboru esetében tehát az összes előőrsi és hirlapi szolgálat teljesen az ily gépekkel ellátott kereközök által teljesíthetnének. A készülék úgy van szerkesztve, hogy a kereközök, mialatt a gép a drótokat lerakja, a leggyorsabb futás alkalmával is érintkezésben állhatnak a fűcsapatokkal, a melyekkel drót útján közlekedhetnek. A találmányt német lapokban élénken megbeszélük.

Az angol nyelv elterjedése. A század elején angolul 21 millió, francziául 31.500.000, németül 30 millió, oroszul 31 millió és spanyolul 26 millió ember beszélt a földkerekségén. Még az olaszul beszélők száma is háromnegyed részszel s portugálóké háromnegyed részszel több volt, mint az angol ajkuké. A 162 millió ember, ki ezt a hét nyelvet beszélte, azóta 400 millióra szaporodott s ebből 125 milliónak nyelve az angol nyelv. Francziául most 30 millió, németül 70 millió, spanyolul 40 millió, oroszul 70 millió, olaszul 30 millió és portugál nyelven 13 millió ember beszél. Jelenleg az angol nyelvet csaknem kétannyian beszélik, mint a világ bármely más nyelvét s az angol nyelv napról-napra terjed. Az északamerikai szárazföldön és csaknem egész Ausztráliában az angol nyelv került uralomra. Magának Észak-Amerikának körülbelül 100 millió angol lakója

van. Nagybritanniának és Irlandnak pedig mintegy 40 millió. Hasonló rohamossággal terjed az angol nyelv Dél-Afrikában és Indiában is.

Amerika három legnagyobb városa most New York, melynek 1.700.000 lakosa van, a hozzá tartozó Brooklyn és Jersey Cityvel együtt pedig 2.800.000. Utána jön Filadelfia 1.040.000 lakossal, aztán Chicago, melynek egy millió a lakossága.

A rózsák mesterséges színe. Csak kevesen tudják, hogy a virágkereskedésekben árult rózsák közül nem mindenik olyan színűnek termelt, mint a minőknek tetszik. A fehér rózsákat többféle színre tudják festeni. A festéket vízbe keverik s a rózsát abban áztatják egy óráig vagy tovább s mikor kiveszik, sötétebb vagy világosabb piros, sárga vagy viola színű pirosas lesz. Az anilint jódot, safranint, timsót használják a festésre.

A nyilazást kezdik bevenni az angolok a sport közé. Ez a gyermekeknek és fiatal hölgyeknek is sok szórakozást nyújt, s az uri családoknál már meglehetősen elterjedt, de nincs útjának, hogy tovább is terjedjen, mert éppenséggel nem költséges mulatság. E nyáron a falusi jószágokon már sok fiatal hölgyet lehetett látni ijakkal a mezőn. A madarakban azonban nem sok kárt tehetnek, mert egy repülő madár elejtéséhez nagy

letéve. Ha van szükség hosszú évek tapasztalatára, úgy éppen a vizsgálóbírói állás az; a javaslat itt is az állandósítást tűzte ki feladatúl, alkalmat ad arra, hogy az arravalóság e fontos ponton is érvényesíthesse magát.

A tervezet ezen alapeszmét fejti tovább, midőn megengedi, hogy a kuriai bíró rangjának és fizetésének megtartása mellett törvényszéki elnökké legyen kinevezhető s viszont a törvényszéki elnök eddigi állásának megtartása mellett kuriai bírónak léptethessék elő, míg másrészt lehetőséget nyújt arra, hogy a kir. táblai bírák a törvényszékeknél bírói minőségben működhesse.

Mindezen intézkedésekkel szemben maga a tervezet indokolása vet fel némi nehézséget, hogy t. i. nem lennének-e ezáltal megsértve a hierarchia követelményei? A miniszter erre igen helyesen megfelel, midőn kimondja, hogy «ez a szempont alig birhat súlylyal», mert a hierarchikus szervezet éppen nem lényeges kelléke a jó igazságszolgáltatásnak.

SZEMLE.

„II. Vilmos felülmúlt minden várakozást és legyőzött minden ellentétet.“ Ezekkel a szavakkal üdvözlö a „Times“ a német császárt, mint Anglia vendégét. Az angoloknak van valóban legtöbb okuk rá, hogy II. Vilmos császár irányában ilyen elismeréssel nyilatkozzanak. Mert az az út, mely II. Vilmost uralmának rövid két éve alatt az angol barátsággal vezette, igazi Damaskus útja volt a nemzetközi politika nevezetes Pál-fordulásával. Még élénk emlékezetben van, minő szomorú orgiákat tilt az új királyi udvar angol-gyűlölete a boldogtalan III. Frigyes császár holttestem fölé. Divattá vált Németországban sértésekkel illetni az uralkodónak anyját, mert angol hercegnő és nagyanyját, mert ez Anglia királynője. De még az elmúlt évben is Bismarck felterjesztése a császárhoz Frigyes császár naplójegyzéseinek közlése miatt végig ható gyanúsításokkal és sértésekkel illette az angol udvart. És Bismarck herceg kancellári politikája, ha néha meg is alkudott az angolokkal, soha írántuk rokonszenvet nem tanúsított és mitől sem állott távolabb, mint attól, hogy németek és angolok között érdekközösséget keressen.

II. Vilmosnak tavaly tett látogatása Angliában mintegy varázstüstre megváltoztatta a helyzetet. Ezt a látogatást akkor rokon kibékülésnek tekintették nagyanya és unoka között. De következei csakhamar megmutatták, hogy a rokonok békülése nagy politikai változásnak vetette meg alap-

tyegység szükséges. Inkább czéllövésre használják a nyilat. 180—300 lépés távolságra állítják fel a czélpontot. Kellemetlen időben is lehet így szórakozni.

Meddig tartanak a mézeshetek. Egy angol író szerint: a mézeshetek a kedves tettetés, az édes család időszak. A házasságok figyelmesek és nyájasok. Nincs viszálykodás, nincs se első, se utolsó szó. És mindenben a nő akarata teljesül, a ki pedig úgy mutatja, hogy inkább óhajtana, ha a férfi akarata teljesülne. Igénytelen mindenik, mert egymással vannak eltelve. Hanem meddig tart ez? Kérdezi most egy német professor, ki sokfelé utazott, mint a nemzetközi statisztikai kongresszusok tagja. A régiebb időkben hat hetet számítottak mézeshetnek. De ez idő már összezsugorodott. A mézeshetek semmi esetre sem terjednek túl a hat heten. Akkor már megkezdődik az ellenmondás, a duzzogás, a civakodás. Angliában, Hollandiában a mézeshetek most is elnyúlnak hat hétre. De Németországba egy hónap után már rendesen elhangzik az első bíráló szó, melynek éle is van. Oroszországban 3 hétig jól megvannak a házasságok, de aztán rögtön kezdődik a zsörtölődés. Az olasz férj és nő 20—25 napig olvadoz, azontúl a férj sokat énekel és fütyül, majd a cselédet szidja, aztán kezdődnek a zivatarok. Franciaországban 11 nap alatt vége a mézeshetnek.

ját, mert maga után vonta a két állam benső barátságát. A tények hosszú sorozata bizonyította azóta Németország és Anglia folytonos közeledését, és a legutolsó német-angol egyezség már egészen annak a törekvésnek bélyegét viselte magán, hogy a két hatalom között nemcsak ma, de az emberileg belátható jövőben is semmi elválasztó kérdés, semmi ellentétes érdek fel nem merüljön. És most, hogy II. Vilmos másodszor jelenik meg Angliában, mindenütt a közvéleményt is erősen áthatja az a tudat, hogy ama hadihajó, mely II. Vilmost az angol partok felé szállította, messzelátó császári lobogójával a német-angol barátságot és a két nemzet érdekközösségét hirdeti az angol népnek. Nagy nyomatékkal hangsúlyozzák most, hogy az egyik állam, mely a legnagyobb szárazföldi haderővel bír és a másik, mely a leghatalmasabb hajóhad fölött rendelkezik, egymásra vannak utalva a nagy nemzetközi politikában, közös feladatok terhelik őket, melyeknek közös megoldását kell keresniük. És II. Vilmos többször elárulta, hogy éppen ez a gondolat uralkodik az ő észjárása felett is. Oly czélt lát szemei előtt, melynek elérése mindenkor Anglia teljes közreműködését, esetleg az angol hajóhad hatalmas támogatását teszi számára szükségessé.

Mélyreható változás ez II. Vilmos politikájában, olyan, minőt uralmának kezdetekor töle senki sem várt. És nem kell mondanunk, hogy nekünk ez örövendes változás. A mai európai helyzetnek két ellenkező polusa Anglia és Oroszország. Mentől jobban hajlik valamely állam politikája az egyikhez, annál jobban kell elhajlania a másiktól. Bárha Anglia nem tartozik a hármasszövetséghez az összes keleti kérdésekben Anglia közelebb állott a mi monarchiánkhoz, mint Németország, mely velünk való szövetséges viszonya dacára mindig Oroszországgal járt karöltve. Csak a mióta Németország és Anglia között az érdekek kiegyeztetése létrejött, bírnak némi garanciával arra, hogy a hármasszövetség politikája egy vonalon fog haladni. Németország egyezsége Angliával, így nemcsak hogy Angliát hallgatagul negyedik szövetségessé teszi, de voltaképp ez teszi a hármasszövetség kapcsolatát is szorosabbá, őszintébbé. II. Vilmosnak jelenlegi időzése nagyanyjánál már előre kellő világítatásba helyezi a rákövetkező látogatást, melyet az orosz czárnál tenni fog. Tudjuk, hogy Angliából jöve a német császár nem úgy zárandokol el Peterhoffba, mintha a keleti érdekeket olosz alku tárgyává tehetné és a béke árán nagy igazságdíjat ajánlhatna fel a pánszláv politika telhetetlen étvágánál.

T a n ü g y.

A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollegium részéről értesítés a jövő 1890—91. iskolai évré.

1. Az 1890—91. iskolai évré a tanulók beírása szept. 1. és 2. napján, az iskolai év ünnepélyes megnyitása szept. 3-án fog eszközölni.

2. Az első osztályba csak oly tanuló vétetik fel, ki a 9-ik évét betöltötte, de a 12-ik évét nem haladta meg, mely körülmény hiteles születési bizonyítvánnyal igazolandó. Ismereteinek mértékére megkivántatik, hogy a népiskola 4-ik osztályának tananyagából kellő jártassággal, s ez ismereteit bizonyítvány mellett esetleg még külön felvételi vizsgálattal is igazolja.

A törvény és a nagyméltóságu közoktatásügyi miniszter ur leirata értelmében az I. osztályba 60 tanulóól több nem vehető fel.

3. Az iskolai díjak első fele a beírási díjjal együtt — az I.—IV. osztályokban 9 frt 20 kr, az V., VI. osztályban 11 frt 20 kr — a beíráskor fizetendő.

4. Díjmentességért és felszolgálói kedvezményért folyamodók aug. 25—30-ik napján nyújtsanak be az igazgatósághoz, nemcsak a községi előjáróság, hanem a helybeli lelkész ur által is aláírt szegénységi bizonyítványt és adóínyvet. Tandij elengedésben csak jó magaviseletű és legalább általános jó osztályzatot nyert tanulók részesíthetők.

5. A szülőknek figyelmébe ajánlatatik, hogy az 1887. évi XXII. t.-cz. 4. és 5. §§. rendelkezése értelmében a tanulók életük 12-ik évéig újra oltandók, hacsak időközben valóságos himlőt nem állottak ki. A tanulók tehát felvételkor alkalmával hiteles orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy újra beoltattak, vagy esetleg 7—12 éves korukban sikeresen oltattak; ellenkező esetben csak ideiglenesen vétetnek fel.

6. Szeptember hónapban a VI-ik osztály is meg fog nyitni.

Sepsi-Szentgyörgy, 1890. aug. 8.

Az igazgatóság.

Az aradi kiállítás.

A kiállítás tizenhat csoportra oszlik. A felosztásban és az elrendezésben a budapesti általános kiállítás szolgált mintául, még az építkezéseknél is. Külön csarnok tartalmazza Aradon is a mezőgazdaság termékeit. Diszes és legterjedelmesebb fedett terület áll rendelkezésre az ipar készítményeinek s külön csoportosításban mutatgatnak be a gépipar tárgyai. Nagyobb objectumok a szabad ég alatt rendezettek el, apró pavillonok emelik ki a csoportokba nem férő kollektív kiállításokat. A budapesti mintájára készült pavillonban van az erdészeti kiállítás. Egy ujonan parkirozott területen van a nagy vendéglő mellett a zenekari pavilon, mely körül korzót rögtönöztek. Sétára azonban kevésbé alkalmas a kiállítási területnek ez a különben szép része, mert különféle okokból nem lehetett gondoskodni a homoktalaj tartós megköntéséről. Az egész területen villamos világítás van berendezve, mely kifogástalanul működik.

Ez a kiállítás külső képe. Lássuk közelebbről a belső tartalmat.

A mezőgazdasági csarnokban az alföldi mezőgazdasági termelés productumaival találkozunk. Közel 5 millió cat. holdnyi terület az, a mely a csarnokban képviselve van. Ezen a területen a gazdaság különböző ága üzetik s jóllehet a főtermények mindenütt egyformán, nagyobb eltérések nélkül fordulnak elő, de azonban annyi a változatosság, olyan nagy egy a minőségnek, mint a holdankénti termelés mennyiségének, tehát a föld jövedelmezőségének tekintetében a különbség, hogy hálás anyagot nyújt a kiállítás tanulmányozásra azoknak, kik gazdasági viszonyainkkal komolyan és behatóan foglalkoznak. A gazdasági egyletek gyűjteményes csoportokkal vesznek részt a kiállításban. E csoportok diszes elrendezése köti le mindenekelőtt a figyelmet, mihelyt a csarnokba lépünk. Tulnyomólag a szemes termények vannak bemutatva. Egymás mellett sorakoznak a szép búzafajok, a melyek között a 85—86 kilogrammosak bizonyára ritkaság számba mennek. Egyes termelők szép árpafajokat mutatnak be. A tengeri és a repeze gyönyörű minőségekben van képviselve.

Külön pavillonban van bemutatva a vidéknek nagy jelentőségű, bár a phylloxera pusztítása miatt sokat szenvedő bortermelése és jelentékeny borkereskedése.

A mezőgazdasági csarnok keleti része a bányászat, kö- és agyagipar termékeinek van szánva. Az a vidék, melyre a kiállítás kiterjed, bányaterületekben igen gazdag s ha ennek dacára a bányászati kiállítás nem teljes, ezt inkább annak lehet tulajdonítani, hogy a bányavállalatoknak csekély hasznuk van a kiállításban való részvételből, holott a megkivánt anyagi áldozat ép ezen szakma kiállítási ügyeiben jelentékeny szokott lenni. A kincstári bányaművek ennél fogva jobban vannak képviselve, mint a magánbányászat. Nagyágról egy átnézeti bányatérképet és az ott előforduló érczek mintáit állította ki a bányamű-igazgatóság; a kudsiri és vajdahunyadi kir. vagyári hivatalok különféle vas- és aczéltermelvényeket küldtek. A boiceai aranybányarészvénytársaság a termelést feltűntető rajzokkal vesz részt. A brassói bányász- és kohóipar részvénytársaság eléggé szépen van képviselve készítményeivel. A szénbányákat a zsilvölgyi közsén representálja. A hunyadmegyei gazdasági egylet kis collectiv kiállítással vesz részt ebben a csoportban. Be vannak itt mutatva a megye föld és agyagiparának termékei, a banya-

Izlésesen összeállított külön pavillón tartalmazza a kiállítás erdészeti osztályát. Itt első sorban az állami erdők művelése és annak eredményei mutattnak be. E területbe esnek ugyanis a lugosi erdőgazgatóság, a lipcai főerdőhivatal kezelésé alá tartozó erdők közül a vajdahunyadi, dévai, szászvárosi, kurtiosi gondnokságokra bízott erdőterületek. Ezen erdőkben korongokat, talpfákat, szerszámfákat készítenek az előforduló keményfa-anyagból, míg a fenyőt mint épületfát dolgozzák fel s szállítják a piacokra. Az állami erdőkön kívül a magánosok birtokában levő erdőterületeken is mindinkább intenzív lesz a művelés. A rablógazdálkodás mind szűkebb térré szorul; az erdők kincsét megbecsülik mindenfelé és értékesítik. A faipari telepek, melyek a technika modern haladásának színvonalára emelkedtek, mind jobban szaporodnak.

A szászrégeni tutajtársulat fűrészgépe, a szlatina-i gőzfűrésze, a borosjenői faipari vállalat, mely legutóbb jelentősen nagyobb átalakuláson ment át, az aradi és eszanádi vasutttársulat talpa-telítő telepei, a zimbrói fűrész és parketgyár, az iszkronyi fűrésztelep, a kishalmágyi falemezgyár, a puji fűrészgyár foglalkoznak állandóan nagyobb munkaerővel. Figyelmet érdemel az épületefa-termelésen kívül a donga-gyártás, valamint a parketták készítése és az, hogy legújabbán a hajlított fabutorkészítés meghonosítására célzó kísérletek is tétet-tek. Mint ritkaságot említünk fel a kiállított tárgyak közül egy 237 éves mogyorófa-törzset.

A kiállítás középső nagy csarnoka az ipar termékeit rejt. A mint belépünk a főbejáraton, a vas- és fémipar cikkei ötlenek szembe.

Odább az olyan iparágak láthatók együtt, melyek többé-kevésbé a magasabb művészi irány felé törnek. Itt vannak tehát a mondottakon kívül még a sokszorosított iparok, a hangszeripar, a műszerek, a czímfestészet, díszművesség, a majolika-, üveg- és porcellánipar.

A zsoboki márványgyár, a híres erdélyi anyagból nagy kollekciót mutat be. Mondhatjuk, hogy sokkal szebb annál, melyet az országos kiállításon láttunk. Ez arra mutat, hogy azóta a telep öröndetesen fejlődött.

A bőriparon túl a ruházati ipar tárgyai foglalnak el jókora területet. A közelben levő fonó- és szövőipari csoport azt a benyomást kelti, hogy legfőbb ideje volt már, miközben az ipari megteremtése érdekében erőlyes akció indíttassék meg. A brassói posztót Leonhardt, Láng, a brassói fónoda-szövetkezet, a szépeességi vásznat Wein Károly és társai s Starha Manó képviselik Kézsmárkáról

A csarnok hátsó részének jobb oldalán találjuk az érlelmi szerek csoportját. Itt a malomipar dominál, melynek Aradon kiváló telepei vannak, minők a Széchenyi-malom és a Neuman testvérek műmalma. A sütőipart Klein Ignác, Fischer Samu aradi pékmesterek képviselik, míg ifj. Kristov János közönséges sütemény mellett, kétszersültjét mutatja be, melynek kitűnő minősége elismerést vívott ki magának. A házi- és népipar termékei a nagy iparszarnok jobb oldalán tizennégy fülkében láthatók, a budapesti kiállítás mintája szerint, felöltöztetett bábokon és berendezett parasztszobákban. Van itt krassó-szörénymegyei román, aradmegyei magyar, hunyadmegyei román, torontalmegyei szerb, békéscsaba-i tót, nagylaki tót, kalotaszegi magyar, temesmegyei, viugai bolgár és székesúti román szoba, melyek vidéki kiállításon eddig nem látott gondos berendezésben az Alföld és déli Magyarország népét mutatják be úgy, a mint él, lakik és dolgozik. Az ezen szobákkal kapcsolatos háziipari kiállítás igen gazdag. Dél-Magyarország népe szorgalmasan dolgozik a szövésben és fonásban nagy tökélyre vitte. A népipar termékei messze vidékeken kelendőek, a mit meg is érdemelnek, mert szingardagságuk, nemkülönb a minták eredetisége és változatossága méltán teszi azokat kedvelt lakberendezési tárgyakká. E csoportban nem hiányzik Gyarmathy Zsigmondné kalotaszegi varrotasai. A butoripar és lakberendezés az iparszarnok baloldalán van, szintén budapesti mintára készült

interieurökben. A kiállítás ezen csoportja méltán megérdemli a figyelmet, mert az aradi butoraszta-
losok és kárpitosok határozottan kifejezett ízléssel
dolgoznak.

A kiállítás harmadik, nagyobb csarnokában gazdasági eszközök és gépek vannak kiállítva.

Ha még a kiállítás területén kívül az aradi ipartestület házának első emeletén elhelyezett pótkiállítást említjük fel, mely szabadságharczi erekléken kívül művészeti és régészeti tárgyakat tartalmaz, főbb vonásaiban ismertettük az egész aradi kiállítást. A benyomás, melyet e tárlat a szemlélőre gyakorol, mindenesetre kedvező. Rendezői buzgó igyekezettel szép és nagyot alkotnak nagyobbakat, mint a minőre az eszközök szerény volta mellett számítani lehetett.

Különfélék.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi Fejér János ifjú kereskedő, társadalmunk kedvelt alakja, élete 37-ik évében folyó hó 7-én esti 8½ órakor jobblétre szenderült. Bőke poraira! — Temetése folyó hó 9 én délután ment végbe nagy részvétel mellett. — A mélyen megsomorodott család és rokonság gyászjelentése így hangzik :

„Özv. Fejér Jánosné szül. Császár Teréz bána-
tos nő a maga, úgy az elhunyt édes anyja özvegy
Fejér Bogdánné szül. Wértán Margit; valamint
testvérei: Fejér Vilmos, neje s gyermekei; Bog-
dán s neje; István; Mariska; nagyanyja: özvegy
Wértán Jánosné szül. Zakariás Katalin; szülői:
Császár Lukács, neje s gyermekei; számos közeli
és távoli rokonok nevében mély fájdalommal tu-
datja, hogy a szeretett férj, jó gyermek, önfelá-
ldozó testvér, unoka, vő és rokon: Fejér János
kereskedő élete 37-ik, boldog házassága 3 ik évé-
ben folyó hó 7-én esti 8 $\frac{1}{2}$ órakor megszűnt élni.
A meghaldognak földi részei folyó hó 9-én dé-
után 5 órakor fognak a róm. kath. egyház szer-
tartásai szerint a kantai róm. kath. temetőbe örök
nyugalomra helyeztetni; lelkéért az engesztelő
szent mise áldozat folyó hó 11-én d. e. 8 órakor
fog az egek Urának bemutatatni. Az örök vilá-
gosság fényeskedjék neki! Kézdi-Vásárhelyt,
1890. augusztus 8-án.“

— **Medvék garázdálkodása.** Nyugodtan hajtotta ki néhány pásztorgyermekek több málnási birtokos ökreit a közellevő erdőre. Elközelgetvén az este, szokás szerint jó tüzet raktak s mélyen elaludtak. Csendes álmukat azonban az ökrök bőgése megzavarta, s mire teljesen felocsudtak, az ökröknek már hire-hamva sem volt. Csak mikor hazaérték, tudták meg, hogy az ökrök egy maczkó elől menekültek, mely közülök kettőnek a morját sebezte meg, ötnék pedig az oldalán hagyta körmei nyomát. Megölni egyet sem tudott, mert az ökrök valószínűleg egymás védelmére keltek, vagy azon a helyen nem volt elég fa, melyhez kapaszkodva, kiszemelt áldozatát megállíthatta volna. Ilyeténképen szokta ugyanis a maczkó a nagyobb állatokat elejteni. A mint mondják, Osdlán is garázdálkodott egy medve család s több marhát összemarcangolt. Az anyamedvét végre Pap Józsiás lelőtte, de a himet és két bocsát még nem találták meg.

— **Ferdinánd fejedelem** magyarországi utja. A fejedelem most az egyszer nem őrízte inkognitóját. A vonat utasai mind tudták, hogy ő az a porkőpenyes szürke sapkás úri ember, a ki minden állomáson odaállott a fényes szalonkocsi ablakához, monoklis szemmel nézegetve a peronon nyüzgő csoportokat. Ruttkán teljes fél óra kellett hozzá, hogy a fejedelem kocsiját beleékeljék a kassau-oderbergi személyvonat waggonjai közé s a vonat ugyanannyit késett. Mialatt a szalonkocsit tologatták, a fejedelem ott állott folyton az ablak mögött. Mintha mutogatni akarta volna magát a kíváncsi tömegnek, mely meg is bámulta úgy mint valami csodát.

— Iszonyu tüzvész dühöngött e hó 5-én, Moór
fehérmegyei mezővárosban. A tűz óriási mérveket
öltött, úgy hogy rövid idő alatt mintegy 130 lakó
ház az összes mellékipuiletekkel, a behordott ga-
bona, az istállókban és ólakban elhelyezett házi-
állatokkal együtt, továbbá öt asszony és egy gyer-
mek a lángoknak esett martalékul.

— 12,520 velozcipédista. A német velozcipéd-szövetség Münchenben, aug. 2-án tartotta ez év nagygyűlését. Az évi jelentés szerint a szövetségnek 12,520 tagja van és egyleti vagyonuk meghaladja a 30,000 márkát.

— **Szellemi sziporkák.** Eredeti élecek, ötletek szellemes szójátékok, adomák, kedélyes gratulációk, dedicatiók és felköszöntések gyűjteménye.

János diák irodalmi hagyatékából. Esztergom, 1890. Kiszlingsztein S. bizománya. Györffy Iván székei származású író és humorista rejlék a János diák név alatt, kitől e néven nem egy jó székei anekdota és humoros közlemény jelent meg régebben, s kinek ez irodalmi név székei körökben eléggé ismert. A csinos kiállítású füzetkét, mely székeles dolgokat is tartalmaz, melegen ajánljuk a szellemes apróságok kedvelőinek figyelmébe. Ara 25 kr.

— Nyilvános számadás és köszönetnyilvánítás a Kézdi-Vásárhelytől folyó hó 2-án az „Unió“-kerti színpadon, a kézdívásárhelyi tanuló-ifjúság által „Szegény tanulókat segélyező-alap“ javára tartott táncmulatságról. Az összes bevétel 220 frt 64 kr volt; ebből a mulatság rendezésének költségeire fordítottak 115 frt 11 kr; tisztajövedelem maradt 105 frt 53 kr. Felülfizetni szíveskedtek: Molnár Józsiás, a helyi Takarékpénztár 10—10 forintot. Kovács István ny. járásbíró 7 frtot. Benedek István alezredes, Erdélyi Károly felső-népiszk. igazg., Dr. Tódor József kanonok (Gyula-Fehérvár), a helyi Kisegítő Takarékpénztár 5—5 frtot. Gilyén Árpád honv. százados, cs. és kir. kamarás 2 frtot. Molnár Hajnalka és Dr. Sinkovics Aurél 1.20—1.20 krt. Vajna Domokos és Benkő Dénes (Altorja), Jancsó Dénes, Dr. Longhi Angeloné, Hassák Vidor, Tóth József szeszgy., Jakab Istvánné, ifj. Tóth Istvánné, id. Tóth Istvánné, Szabó Mózesné, Ny. Jancsó Géza, Székely Melinda, Vadnai Károly, Elekcs Bóla, Báró Szentkeresztzy Stephanie, Báró Szentkeresztzy Iréne, Báró Apor Gábor alispán, Bartók Károly polgármester, özv. Cserey Jánosné 1—1 frtot. Székely János ev. ref. lelkész 60 krt. Hegyesi Alajos, ifj. Dávid István, K. K., Thier Richard, id. Szöcs János, Császár Lukács, Landt Józsefné, Székely Jánosné, Nagy Ferencz, Hamar Zoltán, Kelemen Elek, N. N., özv. Benkő Istvánné, Szabó Dénesné, Zayzon Lázár, Szöcs Róza, Farkas Ignác, Bodó ügyvéd 50—50 krt. Bartha Mór (Altorja), Szabó Lajos, ifj. Nagy Ferencz, Szöcs Dániel honv. őrnagy, Török Bálintné, Szöcs Ferencz, Pap Vilma, Szotoryi Jánosné, Nagy Sándorné, Jancsó Amál, ifj. Czibalmos Ferencz, Z. Kiss Albert (Feltorja), id. Jancsó Mózes, N. N., Fejér János, Barla Ferencz 40—40 kr. Ambrus Albert szeszgyáros, Welnreiter György, Szöcs Róza, Frenkul Emmánuel, Molnár Ferencz, Czetz Márton, N. N., T. S., Dávid János, Mágóri Róza, Nagy Ezekkiáné, Szöcs Bálintné, Krenitzky, Károly, Száva Dávid, Pap István, Jordáki József, Makkai Dánielné, Benkő Bóla, Dézsi Ferencz, Dr. Pálffy Gyula, Csipkay Jenő erdész 30—30 krt. N. Imecs János és Mike Benedek (Altorja), Küngelein Vendelin, Jánosovics Sándor, Szöcs Károlyné, Dézsi János, Mátyus László, Nagy Károly, Y. X., Ziegler, Tóth G. István, x + y, Barcsa Miklós, H., Bányai Lajos, Vajna Sándor, Gálfi Ernőné, Kovács Sándor, N. N., Grün Lipót, Kolombán Károly (Altorja), Zsigmond Gergely, Fisman, Dr. Szentpétery, J. O., Dávid István, Sinkovics Jenő, y + x, Bodor Jánosné, Nagy Pál, özv. Kovács Dánielné, Nagy Dénesné, özv. Nagy Mózesné, özv. Szabó Elekné, Nagy Bálintné, Jancsó Elek, Tuzson Györgyné, Szabó János, Csekme Lajos, Fejér Ferencz, Kovács Róza, Müller Józsefné, Benkő Gyuláné, Nagy József (L. fia), ifjabb Kovács István, Császár Dénes, Séra Imre, Pánczél Noé, Csizsár Pál, Politzer Rudolf, N. N., Z. Mihály József, Szöcs Sámuel, ifj. Jancsó Mózes, Pap Andrásné, id. Zsigmond György, Mágóri Sámuel, Binder József, Kovács József, ifj. Dézsi Dániel, — y (Altorja), Márton Mariska (Altorja), N. N., Medárd János, Jancsó István v. iktató 20—20 krt. x—y 15 krt. Török Pál 12 krt. Küngelein Rebi, Küngelein Etel, Grájzing Vilmos, Szabó Lázár, Nagy József, ifj. Jancsó István, Jancsó Ida, Kovács Pál, János Gyuláné, Vas Ferencz 10—10 krt. x, y, hat ismeretlen a „Büdös“-fürdőről 30 krt. Dubourg kapitány 2 krt. Fogadást e nemes szívű hölgyek és urak a szép cél érdekében tett adakozásukért hálánkat. Ugy szintén köszönettel tartozunk tks Kölönthe Mózes urnak is a színhely és kert ingyenes átengedésért. A rendező bizottság nevében — Kézdi-Vásárhelytől, 1890. augusztus hó 6-án — Tóth József, biz. elnök. Nagy István, pénztáros.

Fürdővendégek névsora.

Kovácsna.

(Folyt. és vége.)

Booskor Mihályné iparos Brailából, 3 személy.
Vekás Lajos lelkész Barátos, 2 sz. Stoff Anna ke-
Brassó, 2 sz. Buday Gábor kir. aljbíró Medgyes,
6 sz. Daák Zsigmond honv. százados Szeged, 2 sz.
Szendrői Mariska birt. Szeged, 1 sz. Kövér Zsuzsa
föld. Gidófalva, 3 sz. Zakariás János csendőrségi
tiszt, Brassó, 4 sz. Déling Ignác telekkönyvvizető
Sippa, 4 sz. Hoós Antalné keresk. Bukarest, 2 sz.
Hufner Mihály föld. Prázmár, 1 sz. Szilágyi
Márton p. ü. titkár Budapest, 6 sz. Dabrota János-
né pénzügyőri biztosné Fogaras, 3 sz. Plása D.
vasúti tiszt Brassó, 2 sz. Ütő Terező földész Etfalva,

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

ket 10 ft 50 kr.-ért egy ruhára, úgy jobb minőségben is küld, portó- és vámmentesen G. Henneberg gyári raktára Zürichben. Levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

1890.

Kézdi-Vásárhely város tanácsa, 1890. évi
augusztus hó 3-án.

Bartók Károly,
polgármester.

tkvi.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy maksai Márk János végrehajthatónak, maksai Márk Károly s neje végrehajtásáért és járulékai iránti végrehajtási ügyében a k.-vásárhelyi kir. tszvék területén levő Maksai községében fekvő, a maksai 53 sz. tjkvben foglalt 620^{1/2}, 621^{1/2} hr. sz. 4 frt becsértékű, a maksai 705 számú tjkvben foglalt 65, 66. hr. sz. 409 frt becsértékű és a maksai 417. sz. tjkvben foglalt 3606, 3607, 3608. hr. sz. 7 frt becsértékű egész ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi augusztus hó 26 ik napján d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelytt. 1890. évi márczius 26.

Gaál István,
kirendelt egyesbíró.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

A l l o m á s o k		Vegyes vonat	Sze- mely- vonat	Gyors- vonat	A l l o m á s o k		Vegyes vonat	Sze- mely- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)				Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N-Sze- ben felé)	(érk. ind.)	10.32 10.42	3.13 3.18	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	4.—	10.32	2.43	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé) . .	(érk. ind.)	12.23 1.23	4.36 5.06	7.51
Botfalv	"	4.70	10.50		Nagy-Enyed	"	1.50	5.24	
Földvár	"	4.44	11.04		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk. ind.)	2.36 2.46	5.57 6.08	8.41
Mogyorós	"	5.04	11.18		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	3.23 3.33	6.36 6.42	
Apáca	"	5.10	11.30		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	5.28 6.05	8.10 8.30	10.48
Köpecz	"	5.40	11.45		Nagy-Várád (vendéglő)	(érk. ind.)	10.41 11.06	12.41 1.09	2.08
Ágostonfalva	"	5.47	11.51		Budapest	(érk.)	6.35	8.15	7.15
Alsó-Rákos	"	6.06	12.06						
Homoród	"	6.35	12.27						
Kacsa	"	6.54	12.39						
Bene	"	7.17	12.56						
Erked	"	7.39	1.12						
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	8.11	1.34						
	(érk.)	8.38	1.49						
Segesvár (vendéglő)	(ind.)	8.47	1.59						
Medgyes	(ind.)	10.40	2.59						

 Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délelőtt 9 óra 48 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 23 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Gálambfalva	1.05	Nagy-Gálambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.